

Σίμος Γραμμενίδης
Καθηγητής
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Περί πιστοποίησης

Θα είμαι σύντομος στην παρέμβαση μου γιατί θεωρώ ότι η παρουσία μου σήμερα εδώ είναι επικουρική και τον πρώτο λόγο στη συζήτηση θα πρέπει να έχουν οι εκπρόσωποι των ενώσεων μεταφραστών.

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι το θέμα που καλούμαστε να συζητήσουμε είναι σύνθετο και πολύπλοκο. Συνεπώς το ζητούμενο δεν είναι να λύσουμε εφάπαξ τα περί της πιστοποίησης ζητήματα μέσα στο επόμενο δίωρο. Το θετικό όμως είναι ότι βρισκόμαστε εδώ και συζητάμε, γεγονός που τεκμηριώνει ότι όλοι διαπιστώνουμε και παραδεχόμαστε το κενό που υπάρχει αυτή τη στιγμή στη χώρας μας. Η συμμετοχή μας επίσης σε αυτό το τραπέζι αναδεικνύει τη διάθεση μας για συνεργασία έτσι ώστε να αλλάξει η υπάρχουσα κατάσταση που προφανώς κανέναν δεν ικανοποιεί.

Θα ξεκινήσω θέτοντας κάποια κοινότυπα μεν απαραίτητα δε ερωτήματα, τα οποία όμως πιστεύω ότι καταδεικνύουν το εύρος του προβλήματος. Θα επιχειρήσω να δώσω και κάποιες απαντήσεις για να μπορούσε να ορίσουμε ως ένα βαθμό τις διαστάσεις του προβλήματος.

- Ποιος μπορεί να δηλώνει μεταφραστής σήμερα στην Ελλάδα;
Οι πάντες. "Άλλωστε στην Ελλάδα είσαι ότι δηλώσεις
- Πώς η ελληνική κοινωνία εκλαμβάνει τον μεταφραστή; Είναι ο διαπολιτισμικός διαμεσολαβητής που όλοι επιθυμούμε να είναι, είναι ένας καταρτισμένος επαγγελματίας που χαίρει εκτίμησης και αναγνώρισης ή εκλαμβάνεται ως ένας απλός διεκπεραιωτής ή, για να χρησιμοποιήσω τα λόγια του Valéry Larbaud (1944/1997), είναι ένας *παραγκωνισμένος επαίτης που κάθεται πάντα στις τελευταίες θέσεις της εκκλησίας και ζει από τις ελεημοσύνες*.

Δυστυχώς η πλειοψηφία θεωρεί τον μεταφραστή ως έναν απλό διεκπεραιωτή που για την άσκηση του επαγγέλματος του αρκεί η γνώση μιας ξένης γλώσσας

- Υπάρχει η βούληση από η μεριά της Πολιτείας να αλλάξει την υπάρχουσα κατάσταση;
Δεν νομίζω ότι κάτι τέτοιο έχει διαφανεί μέχρι τώρα από τη μεριά της Πολιτείας. Προφανώς οι ιθύνοντες δεν έχουν αντιληφτεί ή δεν θέλουν να αντιληφτούν τη σημαντική αποστολή της μετάφρασης. Η μέχρι τώρα στάση της Πολιτείας μόνο άγνοια μαρτυρεί και προώθηση πελατειακών σχέσεων (πώς αλλιώς θα μπορούσαμε να εκλάβουμε τη δημιουργία τριών θέσεων μεταφραστών φιλανδικής στον Νομό Έβρου που προβλέπει ο Νόμος Κασίμη ή την ισοπεδωτική για τους μεταφραστές ρύθμιση περί δικαίωμα επικύρωσης μετάφρασεων από τους δικηγόρους, χωρίς ωστόσο να έχουν πιστοποιήσει τη γλωσσομάθειά τους).

Δεδομένου λοιπόν ότι στην Ελλάδα όλοι μπορούν να προσφέρουν ανεξέλεγκτα μεταφραστικές υπηρεσίες, ότι δεν υπάρχει η αρμόζουσα αναγνώριση της συμβολής

του μεταφραστή από την κοινωνία και ότι η Πολιτεία δεν ενδιαφέρεται να δώσει η ίδια μία λύση στο πρόβλημα που υπάρχει, αντίθετα μάλιστα το επιτείνει, εκτιμώ ότι οι ίδιοι οι μεταφραστές αλλά και όλοι οι φορείς που εμπλέκονται πλέον στην κατάρτισή τους θα πρέπει να διεκδικήσουν την κατοχύρωση του επαγγέλματος.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο προκύπτουν λοιπόν τα παρακάτω ερωτήματα:

- Μία ενδεχομένη αλλαγή της υπάρχουσας κατάστασης ποιους θα έπληττε; Τους μαχόμενους, έμπειρους και άρτια εκπαιδευμένους μεταφραστές που είναι σίγουροι για τις γνώσεις τους και τις ικανότητες τους ή όλους όσους δηλώνουν μεταφραστές χωρίς να έχουν τη στοιχειώδη γνώση για το τι είναι μετάφραση;
- Η κατοχύρωση του επαγγέλματος πρέπει να εκθλιφθεί ως μία επιβεβλημένη άνωθεν απόφαση ή θα πρέπει να αποτελεί μία διεκδίκηση των ίδιων των μεταφραστών;

Οι απαντήσεις και στα δύο ερωτήματα θεωρώ ότι είναι δεδομένες

- Προφανώς και οι οποιοσδήποτε αλλαγές της υπάρχουσας κατάστασης θα πλήξουν αυτούς οι οποίοι μεταφράζουν χωρίς να ξέρουν τι είναι μετάφραση.
- Προφανώς και η όλη προσπάθεια κατοχύρωσης του επαγγέλματος μέσα από την πιστοποίησή του είναι καλό να αντιμετωπίζετε στην αρχή ως *θέλω*, ως μια κοινή διεκδίκηση δηλαδή, και όχι ως ένα απλό *πρέπει*. Η προσέγγιση αυτή θα μας οδηγήσει σε μια ομαδικότητα. Και είτε το θέλουμε είτε όχι χωρίς ομαδικότητα δεν υπάρχει αναγνώριση, και χωρίς αναγνώριση δεν μπορεί να υπάρξει πιστοποίηση, για κανέναν πόσο μάλλον για τους ίσως μοναχικότερους επαγγελματίες του κόσμου, όπως έγραψε στο blog του ο αγαπημένος συνάδελφος Βασίλης Κόρκας.

Από τα παραπάνω διαφαίνεται ότι η πιστοποίηση των μεταφραστών είναι αναγκαία. Σε καμία περίπτωση βέβαια δεν θα πρέπει να την εκλάβουμε ως κλείσιμο του επαγγέλματος αλλά ως κατοχύρωση και αναβάθμιση του.

Θα τελειώσω με κάποια πιο πρακτικά ερωτήματα τα οποία αφορούν κάποια πιο πρακτικά ζητήματα:

- Ποιος θα αναλάβει την ευθύνη του ελέγχου;
- Ποιος θα αναλάβει την επιτήρηση της εφαρμογής του (οποιοσδήποτε) προτύπου;
- Ποιος θα δεχθεί έλεγχο από άλλον, ανεξάρτητα από την εμπειρία του και τις γνώσεις του;
- Ποιος θα είναι έτοιμος να δεχθεί κριτική αμερόληπτα ή ακόμη και την απόρριψη;
-

Σε αυτά έχω κάποιες απαντήσεις αλλά δεν θα ήθελα να προκαταβάλω τη ροή της συζήτησης.

Τελειώνοντας θα ήθελα από τη θέση αυτή να σας εγγυηθώ την πρόθεση της ακαδημαϊκής κοινότητας να συμβάλει σε αυτή την προσπάθεια.

